

Posamezne številke
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.—
„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 12 uri u
dnevno izhajajo dve številki
navadne po 10 Din, za izo-
menitve D 10.—, dostavljene na dom
D 12.—, za izmenitve D 10.—
izven mesta po dogovoru.
Plačila se pri upravi „TABOR“
Maribor, Javna ura št. 12.

Poslilina plačana v gotovini! Cena današnje številke 75 para

TABOR

Posamezne številke
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.—
UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Javna ura št. 12, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 22.
UPRAVA se nahaja v Javni
ali št. 24. — SHS postrobnik
v Mariboru št. 11.781.
Na naročila brez denarja se ne
sprejema. — Reklame se ne vračajo.

Neslov

Maribor, petek 19. februarja 1926.

Leto: VII. — Številka: 40.

BORZA

CURIH. (Avala), 18. februarja. (Izv.)
Beograd 9.125, Pariz 28.92, London 25.25,
Newyork 519.25, Milan 20.94, Praga 15.37,
Dunaj 73.05, Budimpešta 72.70, Berlin
123.60, Varšava 70.50, Bukarešta 2.225,
Sofija 3.75, Atena 7.40.

Vladna kriza se je samo odgodila!

Poročilo političnega glasnika.

BEOGRAD, 18. febr. »Politički glasnik« prinaša pod naslovom: Vladna kriza se je samo odgodila zanimiv članek, v katerem izjavlja, da bo vlada šele po sprejetju proračuna izzvala krizo. Pašić je hotel imeti krizo še pred sprejetjem, vendar pa je bila večina vladnih politikov z najvišjim ustavnim činiteljem

vred, zoper Pašićev načrt. Vsa znamenja kažejo, da se bo politična situacija takoj po sprejetju proračuna temeljito razčistila. List tudi trdi, da sedanja vladna koalicija ne bo ostala dolgo na krmilu, tudi tedaj ne, če bi Radić izstopil iz vlade.

Agrarna reforma pred skupščino

Interpelacija J. Demetrovića — Pavle Radić se zagovarja.

BEOGRAD, 18. febr. Na današnji skupščinski seji se je razpravljalo o interpelaciji poslanca J. Demetrovića, ki je bila naslovljena na ministra agrarne reforme. Poslanec je zahteval od ministra pojasnilo, zakaj je bila zemlja odvzeta kmetom in povrnjena bogatemu zrofu Draškoviću. Pavle Radić je izjavil, da je bila zadevna odredba zakonita. On (minister P. Radić) pa je konstatiral, da so se pri agrarni reformi dogajale razne zlorabe.

Obsojal je sedanjo agrarno politiko, ki skuša favorizirati bogataše, medtem ko male posestnike zatira.

Tedaj so zagnali pristaši HSS velik trušč, zlasti še, ko je interpelant izjavil, da je SDS stranka malih kmetov. Ko se je hrup pomiril, je govoril demokrat Grol o agrarnih razmerah v Vojvodini. Seja se je nato prekinila in se bo popoldan nadaljevala. Ob tej priliki bo večina najbrže izrekla zaupnico ministru agrarne reforme.

Na jutrišnji seji se bo nadaljevala proračunska razprava. Najavljen je govor Svetozarja Pribićevića, zato vzbujajo jutrišnja seja že danes živahno zanimanje.

se je število vagonov znatno skršilo. — Uvoz blaga v Nemčijo je v jeseni naraščal toda od novembra naprej stalno pada. V decembru je pasiralo mejo 600 vagonov blaga manj kot povprečno v drugih mesecih, a januarja je odšlo v Nemčijo 1300 vagonov manj kot ob normalnih prilikah.

— Loterijski prerok nima sreče. V Italiji se je pojavil nov prerok: invalid Toracci je začel prerokovati številke, ki bodo v loteriji izžrebane. Misel je sama na sebi pametna, ker tako človek lahko najlažje postane popularen in ljudje bi takega preroka hudo potrebovali. Mož je menda nekajkrat uganil, zato se je njegovo ime po bliskovito razširilo in je začel dobivati tisoče pisem iz vseh krajev Italije. Tako se jih je nabralo nekega dne za 3 metrske stote. Ali ko se je v soboto vršilo glavno žrebanje, se je pojavilo težko razočaranje. Nobena številka, ki jo je napovedal prerok Toracci, ni zadela. Sedaj se vsi praskajo za ušesom, invalid pa je baže pobral šila in kopita in izginil. Ni danes doba za preroke! Pravijo, da so ljudje pod Toracciovim vplivom izdali okrog 250 milijonov lir za loterijo!

— 11leten morilec. V Mainzu je štiri-najstletni sin nekega železniškega urad-

nika ustrelil svojega očeta iz maščevanja, ker ga je kaznoval. Oče je bil takoj mrtev.

— Nemčija daje manjšinam kulturno avtonomijo? V odgovor na Mussolinijeve napade na Nemčijo in na nasilja v Južnem Tirolu se je pruska vlada — če smemo verjeti najnovejšemu poročilu iz Berlina — odločila, da omogoči daniški narodni manjšini popolno kulturno avtonomijo. Otvorile se bodo državne manjšinske šole. Ali bodo dobili enake pravice kot Danci tudi lužiški Srbi? O tem se nič ne sliši, ker so pač Slovani.

— Novinarski dom v Zagrebu. Na nedeljski seji zagrebške sekcije Jugoslov. novinarskega združenja se je sklenilo, da se bo začelo s pripravo za zgraditev Novinarskega doma v Zagrebu. Mestna občina je že odkazala primerno stavbišče in zagrebški župan arh. Heinzel bo stopil na čelo javne akcije za zbiranje prispevkov. Zagrebška občina je ena izmed mnogih mestnih občin, ki podpirajo novinarje, zavečajo se, da je to poklic, ki ima posebno mesto v družabnem življenju. So pa redke mestne občine v Jugoslaviji, ki delajo ravno narobe; odrekajo novinarjem celo najskromnejše ugodnosti, ki bi jih lahko nudile.

Mariborske vesti

Maribor, 18. februarja.

m Mariborski novinarski klub. Dospelo so osebne legitiimacije. Ki jih je treba s strani redakcije potrditi in takoj vrniti. Člani se prosijo, da jih dvignejo že jutri pri tajniku. Vrnejo naj jih v nedeljo, ko se bo vršila ob pol eni (12%) v kolodvorski restavraciji klubova seja. Poročal bo predsednik ljubljanske sekcije.

m Velika jugoslov.-češkoslovaška svečanost. Sobotni občni zbor tukajšnje Jč. lige, združen z odhodnico generalnega konzula g. dr. Beneša, bo odlična družabna prireditev in hkrati dostojna manifestacija jugoslov.-češkoslov. vzajemnosti. Prireditev se bo vršila pri pogrnjenih mizah v veliki dvorani Narodnega doma, zato se lahko udeležijo člani z obitelji. Sodelovala bo vojaška godba pod osebnim vodstvom višjega kapelnika g. Čermaka. Povabilu k udeležbi se bodo odzvali prvi honoracijarji našega mesta med njimi veliki župan škof. general Kostić z oficirskim zborom, župan in drugi. Predaval bo g. ravnatelj Rasto Pustoslavšek iz Ljubljane o pohodu čeških legij čez Sibirijo (s številnimi skulpturnimi slikami). G. generalni konzul dr. Beneš se bo pripeljal v Maribor v soboto s popoldanskim brzovlakom in bo gost g. ministra v p. dr. Kukovca. — Obiskal bo tudi razne odlične znanee in predstavitelje oblasti v Mariboru.

m Polemika s »Studijsko knjižnico«. V »Naši Straži« je objavilo vodstvo »Studijske knjižnice« polemičen odgovor, ki sestoji na videz iz dveh delov, ki pa očituje po stilu in obliki, da je pisec uvođa isti kot pisec »službenega« pojasnila »Studijske knjižnice«. Za način take polemike vsekakor značilno postopanje! V ostalem pisec ne pobije našega odgovora na prvo »Stražinsko« notico, ampak se venomer vrti okoli »Taborove« tiskovne napake in kliče »Tabor« na odgovor, ker ne popravlja takih pogreškov. Toda »Tabor« jih popravlja le v izjemnih slučajih: vodstvo »Ljudske knjižnice« pa tudi ni mislilo, da se bo kdo spodtaknil ob to pogreško in napravil iz nje javno vprašanje, zlasti pa še atako na »Ljudsko knjižnico«. Na osebno polje vodstva »Stud. knjižnice« ne bomo sledili, daj se takega odvisnega boja ne bi prav nič bali. Konstatiramo le, da je obžalovati postopanje vodstva (ne ravnateljstva, ki ga mestna občina ni fundirala) »Studijske knjižnice«, ki se poslužuje strankarskega časopisa, da pokaže svoje nerazpoloženje nasproti »Ljudski knjižnici«. Ker je vodstvo »Studijske knjižnice« mestni organ, je taka polemika tembolj nenavadna. Po našem mnenju to prav nič ne koristi ugledu znanstveno-institucijske zlasti, ker polemika ni bila z nasprotni strani izzvana. Ponavljamo: če

je »Tabor« zabeležil, da je »Ljudska knjižnica« največja javna ljudska knjižnica v Mariboru ni hotel s tem ponizati javne znanstvene knjižnice, ki o nji vsi vemo, da je večja, ki pa ne spada v kategorijo ljudskih knjižnic. — Vodstvo »Studijske knjižnice« bi sigurno protestiralo, če bi kdo znanstveno knjižnico postavil v isto vrsto z ljudsko knjižnico, toda s svojo časopisno polemiko jo je samo ponizalo, in razkrilo, da se smatra za tekmeča »Ljudske knjižnice«. Mi pa dobro vemo, da rivalitete ne more biti, če bi »Studijska knjižnica« ostala res studijska in ako je »Ljudska knjižnica« to, kar kaže njeno ime. Sicer pa izvedemo, da nekateri občinski svetniki niso zadovoljni s časopisnimi izjavami vodstva »Studijske knjižnice« in bodo storili primerne korake.

m Prva obsodba v carinski aferi. Včeraj se je vršila pri tukajšnjem sodišču razprava proti Milenku Matejiću, poročevalcu beograjskega »Balkanca«, ki je pod pretezo, da bo v beograjskih listih ugodno pisal za g. Hobacherja glede carinske afere, izsilil podpis menice, glaseče se na 5000 Din. Ker g. Hobacher kasneje ni hotel menice izplačati, ga je Matejić tožil. Na sodišču pa se je pri zaslišanju stvar obrnila in Matejić je bil obsojen radi hudodelstva izsiljevanja na 6 mesecev ječe. Zanimivo je, da je Matejić res pisal v »Balkanca«, da so mariborske oblasti nepravilno postopale in da izvirna carinska afera iz protisrbske gonje. Kakšno ozadije je imela taka pisava, priča zgornja obtožba, ki je zelo značilna za beograjsko čaršijsko moralno, katere misli, da mora Srbstvo kriti vse hudobije in nezakonitosti. Zanimalo bi nas samo, kakšni idealni razlogi so napotili »Kmetijski list« da je zavzel — kakor smo mi začetkom januarja zabeležili — podobno stališče kot Milenko Matejić, namreč, da je carinska afera le osebna gonja nekaterih ljudi.

m G. poslanec Žebot in nemška društva. Prejeli smo in priobčujemo: Te dni ste poročali, da se je g. posl. Žebot zavzel za nemške zahteve povodom neprijetk, ki jih je imela mariborska Pežarna bramb. Zabeležite še, da se je g. nar. poslanec Žebot zavzel predlani tudi za interese pozneje razpuščenega nemškega gasilnega društva v Pobrežju in je neko njegovo proti narodnemu društvu »Zarja« naperjeno vlogo podpisal: »Priporočila, Fr. Žebot — nar. poslanec.«

m Nadaljni program Ljudske univerze. V petek dne 19. t. m. se bo vršil v običajnih prostorih koncert harfnege tria Lukež, Skačič, Vesely. Na sporedu so razne kompozicije Bacha, Dostala, Lučka in drugih skladateljev. Koncerta te vrste še v Mariboru ni bilo, zato je pri-

Dnevna kronika

— Učiteljska imenovanja v mariborski oblasti. G. minister prosvete je imenoval: Za stalnega učitelja moške osnovne šole Celje-okolice Josipa Jeršaja (II-a) in Branka Zemliča; za stalne šolske upravitelje: v Gotovljah Roberta Senica (II-2), v St. Jurju ob juž. žel. Fr. Zagarja (II-2), v Pirešci Avgusta Canjke (II-1), na Vranskem Ivana Ureka (II-1), v Črešnjevcu A. Strigla (II-1), v Radvanju St. Firma (II-1), v Slov. Bistrici Fr. Brgleza (II-2), v Studencih J. Živka (II-2), na Zg. Poljskavi J. Rainsnerja (II-2), na četrti mestni osnovni šoli v Mariboru V. Grčarja (II-1), v Gederovcih pri Murski Soboti Ambr. Rusijana (II-2), na Hajdini (J. Lešnika (II-2), v Ormožu A. Rozina (II-1), v Središču Iv. Kajžera (II-1), v Slov. Gradcu Jos. Šerbeca (II-2) v čiščanju Martina Vrečka (II-2), v Podčetrtku K. Kobaleja (II-1) in pri Sv. Vidu pri Grobelnem Fr. Pogodnika (II-1).

— Prvi kongres jugoslovanskih plinarn. Na predlog zagrebške ljubljanske in mariborske plinarne se bo vršil dne 20. in 21. t. m. v Zagrebu prvi sestanek predstaviteljev jugoslov. plinarn. Namen tega sestanka je predvsem ta, da se ustanovi strokovno društvo, ki naj bi v prvi vrsti ekonomske interese teh podjetij, vodi statistiko o delovanju naših plinarn i. dr. Do sedaj se je prijavilo štirinajst plinarn in med drugimi tudi zastopnik trgovinskega ministrstva. Slovenija bo zastopana po ljubljanski, mariborski in celjski plinarni. Potek kongresa samega bomo sporočili naknadno. Med drugim je na programu tudi referat ravnatelja mariborske pli-

narne g. inž. Dušana Tomšiča o premogu in premogovih najdeniščih v Sloveniji.

— Kolavdacija Falske elektrarne. Z velikega županstva smo prejeli: Kolavdacija celotne vodne naprave pri Fali, za katero je podelilo vodopravno koncesijo bivše namestništvo v Gradcu leta 1912 tvrdki Albert Buss & Comp. skupno s Karolom Scherbaumom in družbo Loebersdorfer Maschinenfabriks-Aktien-gesellschaft se bo na prošnjo sedanje lastnice »Elektrarna Fala d.d. v Beogradu« vršila od strani velikega župana mariborske oblasti 22. marca 1926 in po potrebi sledeče dni. Na to se opozarjajo vsi interese in s pozivom, da najkasneje pri razpravi uveljavljajo svoje ugovore proti izvršitvi naprave, sicer se bo naprava odobrila, če ne bo proti temu kakih pomislekov s strani uradnih zastopnikov.

— Higijenski tečaj Ljudske univerze v Studencih in Ptuj. Ljudska univerza v Mariboru bo šla s svojimi predavanji tudi v okolice mesta in na deželo. Priredila bo začetkom marca higijenska predavanja v delavskem predmestju Maribora v Studencih v Sokolski dvorani. Isti teden se bo vršilo enako predavanje v Ptuj. Predavajo zdravniki, ki so nastopili že na higijenskem tečaju v Mariboru. Predavanja bodo spremljana s filmi. O predavanjih bomo še sporočili v prihodnjih dneh.

— Nemški bojkot proti Italiji ima precejšnje posledice. Najbolj jih je opaziti na Tirolskem. Nastala je velika izpromemba v prometu. Vlaki, ki vozijo v Italijo, imajo jako malo potnikov, zato

zakovati, da bo vzbudil obilo zanimanja. — V ponedeljek dne 22. t. m. pa se bo pričela nova serija predavanj pod naslovom »Francoska revolucija«. Obsegala bo vrsto predavanj, deloma s skioptičnimi slikami. O tej zanimivi in skrbno pripravljani seriji bomo še poročali. Prvo predavanje, ki bo v ponedeljek dne 22. t. m., bo imel vsenčljski profesor Dr. Ljudomil Hauptman, naš sloveči zgodovinar. Njegovo predavanje »Politični in kulturni položaj Francije pred revolucijo« bo dostojen uvod v ta cikel. — Za petek dne 26. t. m. je kot izredno predavanje na vrsti predavanje prof. arh. Rada Kregarja iz Ljubljane o pariški dekorativni razstavi. Z mnogimi skioptičnimi slikami.

Higijenska razstava v Mariboru. Ljudski Univerzi v Mariboru se je posrečilo pridobiti Državni higijenski zavod v Ljubljani za to, da bo razstavil svoje bogato, že ponovno v Ljubljani razstavljeno gradivo iz vseh strok moderne higijene tudi v Mariboru. — Razstava bo prirejena v veliki kazinski dvorani od 21. t. m. do 1. marca. Otvorila se bo z govorom zdravstvenega inšpektorja g. dr. Katičiča in v navzočnosti zastopnikov oblasti v nedeljo dne 21. t. m. ob 11. uri dopoldne. Odprta bo vsak dan od 10. do 12. ure in 14. do 18. ure. Ker je higijena velikega pomena za sodobno družbo in posebej še za naše razmere, se vabi občinstvo, da si to razstavo ogleda. Ob tej priliki bodo razstavljene tudi narčni za zgradbo poročnišnice v Mariboru, ki jih je izdelala za Društvo za zgradbo poročnišnice gradbena sekcija.

II. pedagoški teden v Mariboru. Pedagoško-didaktični krožek v Mariboru priredi v dneh od 12. do 27. aprila t. l. v veliki kazinski dvorani cikel predavanj o »Duševnem in telesnem razvoju naše otroke« in sicer v sledečem redu: 1. dan ponedeljek: Dr. Fran Toplak, Dojenčkova doba. 2. dan, torek: Viktor Rode, Predšolska doba. 3. dan, sreda: Dr. Fran Žgajc, Šolska doba. 4. dan, četrtek: Gustav Silth, Mladostna doba. 5. dan, petek: Anton Skala, Duševno in telesno zraslost otroci. 6. dan, sobota: Dr. Ramiro Buja, Izbor poklicev.

Slovenska čitalnica vabi svoje člane, da se polnočestvilno udeležijo sobotne prireditve Jč lige v Narodnem domu.

Nadaljevanje članka pod »Zdravstvo« smo morali iz tehničnih razlogov danes odložiti.

Društvo za zgradbo poročnišnice v Mariboru bo imelo redni občni zbor v soboto dne 20. t. m. ob 17. uri v mestni posvetovalnici. Člani in podporniki vabljeni k polnočestvilni udeležbi.

Obrtnikom! Mestni magistrat nam piše: 14letnemu dečku je nenadoma umrla mati, ki mu je bila po očetovi smrti edina opora. Socialno-politični urad mestne občine mariborske ga kot pridnega dečka toplo priporoča obrtnikom kot vajenca. Podrobnejši podatki se dobijo v omenjenem uradu, Rotovski trg št. 9.

Klub-Bar. Najlepši spored zimske sezone, dnevno svetovni plesi. 356

Umetniški večer se vrši v petek 19. t. m. v Veliki kavarni. 357

Janko Arnuš:

Haydn: „Letni časi“

4. Zima.

Zima se povsod zapostavlja, samo o njej ne govori nihče prijazno. Se pridevki, ki jih navežemo na njo, ne kažejo najmanjše naklonjenosti do tega letnega časa. Zima je vedno ostra, huda, trda in neumljena. In vendar tudi ona ne priha praznih rok v posete. Sneg in led sta neovrženo velika dobrotnika stvarstva. Kdo še ni slišal, kako tarnajo gorjanci, če ni snega po zimski? Brez snega v gorah, ni drv v dolini, brez leda po zimi, ni hladnih pijač, sladoleda in konzerviranja jedil v vročini. In kolino po zimski! Zrak ni nikdar tako čist kot po zimi, nikdar ni toliko zabav, koncertov, iger, plesov kot v zimskem času. Najlepši je tudi šport: koliko zdrave zabave nam nudijo sanjke, sani, drsalke in smuč. Vse, kar je res; tudi zima ima svoje vrline. Le njen prihod in prvi spremljevalci kakor mrzel severnjak, dušča megla, dež in blato so vsemu stvarstvu neprijetni. Zlasti ista debela in moreča megla nam silno kvari naše zdravje. Pri njej začenja tudi Haydn svojo »Zimo.« Težka megla pokriva vso naravo.

Ivanka še tarna po lepih dneh v jeseni, konec jih je, zima je zmagal in dolge noči so zavzele njih mesto. Dolgočasne so te noči; kaj naj počne človek v slabo razsvetljenih, še slabše prezračenih in močno zakurjenih sobah.

Luka ji pritrdi. Pritožuje se tudi čez sneg, ker ne pripušča orientacije. Popotnik se zgubi v snegu, ves zbehan tava

sem in tja, noč zagrinja svoje črno haljo okrog njega, kje naj išče rešitve! Tema je sovražnica človeku. Zda se pa zagleda svetel žarek v daljavi. Luč, hiša, toplota, ljudje, počitek, vse to mu roji po utrujeni glavi. Z zadnjim naporom gazi celino proti hiši.

V njej pa zagleda živahne predice in moško mladino, ki plete košare. Z veselimi petjem si kratijo ure. Ivanka jih zabava z pripovedovanjem interesantnega romana kmetske deklice in zvitega grajščaka, zbor pa jo ves čas prekinja z »aj, aj, aj« in smešnimi medklci.

Iz kompozicije se vidi, da je Haydn tudi v zatohli sobi znal orisati več jako srčkanih prizorov.

H koncu primerja Simon štiri letne čase s tokom človeškega življenja, zimo pa z umiranjem človeške narave.

Kakor vsak letni čas, končuje tudi »Zima« z veličastno fugo. Zbor v njej prosí božje pomoči, ki naj pripelje vse v njegovo veličastvo.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Četrtek, 18. febr. ob 20. uri »Hlapec Jernej«. Ab. C.

Petek, 19. Zaprto.

Sobota, 20. febr. ob 20. uri »Ciganiz. ab. A (kuponi).

Nedelja, 21. febr. ob 20. uri »Štambulski rožar« (kuponi). Zadnjič v sezoni. Gosvovanje g. V. Janka, člana ljubljanske opere.

Ponedeljek, 22. febr. Zaprto.

Gosvovanje g. Janka v »Štambulski rožar«. V nedeljo, 21. febr. bo gostoval v vlogi Ahmed-beja v imenovani opereti g. Janko, ki je lamsko sezono omenjeno vlogo pri nas nastudiral jo pel in igral z lepim uspehom. Opozorjamo tudi cenjeno občinstvo, da bo v nedeljo zadnja vprizoritev »Štambulski rožar«.

Kalmanova »Grofica Marica« na mariborskem odru. V začetku prihodnjega tedna vprizori mariborska opera v zadnjem času najbolj priljubljeno in najbolj popularno opereto skladatelja Kalmana »Grofica Marica«. Skoro neverjetno privlačnost tega dela nam dokazuje dejstvo, da so igrali na Dunaju »Grofica Marica« že preko 700 krat vsak dan zapore in jo igrali še vedno pri polnih hišah. Prepričani smo, da bo »Grofica Marica« tudi pri nas privabila vsakokrat občinstvo v čim večjem številu.

Šport

Službene objave MOLNP. Sklicenjem za nedeljo, dne 21. t. m. ob 14. uri v hotelu pri Zamorcu izredno sejo. Naproša se, da se sigurno udeležijo predsedniki in tajniki klubov. Prisostvoval bo čiš predsednik ZNP-a g. Jaklič, podpomočnik v p. — Tajnik.

Cankarjev večer v Narodnem gledališču

»Hlapec Jernej in njegova pravica.« — Režija in inscenacija: Valo Bratina.

V praznovanju 50. letnjice rojstva Ivana Cankarja smo dobili njegovega dramatičnega (pravzaprav bi lahko rekli: dialogiziranega) Hlapca Jerneja. Nedvomno je to najsilnejša Cankarjeva povest, izražajoča pisateljev globoko socialni nazor o svetu; je v samem jedru zajeta iz istega miselnega vira kot Marxov »kapital«, vendar pa je kot življenjska izpoved in umetnina prepričevalnejša od učenega in suhoparnega »Kapitala«. Po svoji umetniški izvedbi se lahko meri z najboljšimi povestmi Leva Tolstega, s to razliko, da je Cankar tam socialist, kjer je Tolstoj moralist.

G. Skrbinšek je izbral iz povesti najznačilnejše dialoge in jih povezal v prizore, prizore pa v slike; tako smo dobili »Hlapca Jerneja in njegovo pravico« na oder, vendar pa takega, da moramo vzeti v roke povest samo, če se hočemo razumeti Cankarjevega umetnosti in spoznati vso globino tega dela. Kljub spretnosti s katero je Skrbinšek priredil iz povesti odredko delo, se nam zdi v tej obliki le torzo Cankarjevega dela in odreski »Hlapca Jerneja« zapušča v nas vtis, kakor da smo le vgriznili jabolko in nič več. Dramatična je zgolj Jernejeva oseba, vse drugo pa so le sence, ki plešejo okoli njega; vidimo jih zgolj v obrisih, spričo Jernejeve osebnosti pa se razblijajo vse po vrsti. Saj bi zadostoval hlapec Jernej sam, da bi doživel isto, kar doživimo sedaj; razlika med povestjo in dramatičnim delom, ki slovi na docela drugačni tehniki, je preveč očitna, da bi Jernej doživel tak teaterski uspeh, ka-

kor bi ga zaslužil po globini Cankarjevega umetnora.

»Hlapec Jernej« je imel pred leti v Mariboru svojo »krstno predstavo«, da se izrazimo z v Mariboru upeljanim terminom. Režiral ga je g. Skrbinšek, ki je igral tudi naslovno vlogo. Topot smo ga dobili v docela novi zasedbi in tudi v novi inscenaciji. Skrbinšek ga je podal realistično; tu je slovenska hiša, tam so polja, tu tipična županova krčma, ondi pravi sodni zapor i. t. d. G. Bratina je postavil »Hlapca Jerneja« na ekspresivno, mistično dekorirani oder; zabrisal je stvarnost, ki obdaja osebe in dogodek in nam jo le naznačil z dekorjem, ki njemu drugega namena, kakor da z geometričnimi in slikarskimi oblikami izpolni praznino scene in hkrati simbolizira samo dejanje. Oder je urejen horizontalno in obdan z gubasto padajočimi zavesami; izprememba mesta se označuje le z neznačilnimi korekturami dekorja, okvir pa ostane enak skozi vso igro. Tako inscenacija ima to prednost, da ne razbija gledalčeve pozornosti na interier sob ali na pokrajino, marveč ga sili, da se osredotoči na osebe in dejanje; nekam mistična scena pa še podčrta domišljijo in dvigne iluzijskarnost. G. Bratina je že poskusil s tako inscenacijo; topot se je oder docela prilagodil novim zahtevam in je bilo režiserju omogočeno dolednejše posnemanje modernih inscenacijskih vzorov.

Vprašanje je, v koliko se »Hlapcu Jerneju« podaja ta navidez čudna okolica. Ker pa je kljub močnemu realizmu Cankarjeve povesti sam hlapec Jernej oseba ki presega črto realnosti in moli kvitku kot močeno posebljenje stremeljen po socialni in individualni pravici, ki ji stoji nasproti pravo in zakonito (refleks družabno-razrednega reda) — ker tedaj glavna oseba, ki je os vsega dejanja, ni naveden hlapec, temveč »apostelj«, kakor ga imenuje potepuh v zaporu, se lahko tudi oder derealizira in razbline v simboličen dekor. To je gosp. Bratina storil in reči moramo da je njegova inscenacija prav lepa izpeljana, zlasti, ker se je izogibal pretiranosti. — Slike so učinkovite in omogočajo zlasti nekatere optične efekte, ki pa topot niso bili zadostno izraženi.

Režija je očitnovala veliko ljubezan do Cankarjevega dela in je bila na dostojni višini. Želeli bi le bilo nekoliko več enotnosti glede jezika in izgovarjave, kar je sploh šilka stran mariborskega odra in pa malo hitrejši tempo. G. Bratina si je zamislil hlapca Jerneja kot mehkega človeka — idealista in ga je za razliko od Skrbinškovega podal v sentimentalno-idealistični liniji: Skrbinškov Jernej nam je ostal v spominu kot bolj groba, srhoriča, naturna, revolucionar, ki že vnaprej kaže, da bo mogoči zbral hišo, če ne bo našel pravice. Igra g. Bratina je bila dobro nastudirana in podana z elanom in umetnim. Mani nam je ugajal g. Pavle Kovič kot Sitar; zato pa je bil izredno izrazit notenih g. Joško Kovič, pa najboljše figura okoli Jerneja. Omeniti je še g. Železnika kot Gosvovega študenta. Raskarjevala kot župana. Pirnata kot sodnika in Groma kot župnika; vendar pa so vse te vloze postranskega značaja in se niti ne utegnejo prav razviti. Hlajali so nekateri skupinski prizori; tako zlasti v 1. in 2. akti kjer se je smiselno nove dekoracije posebno jasno čutila skupinske enovitost, ki jo sicer na našem odru še nismo dosegli.

Premiera je bila dobro obiskana, sama predstava pa vzela novemu odru in splošno dostojni leri ni zarmetila med občinstvom vidnega efekta. Ponavljamo da je komed v tej obliki premalo festerki in zahteva od gledalcev preveč obtransicije dela; zahteva, ki je za grob občinske publike neprimerna.

Hlapec Jernej in njegova pravica. — Režija in inscenacija: Valo Bratina. 352-3

Več inteligentnih gospodov z velikim in dohrom znanostvom se išče za sklepanje življenjskih zivarovanj proti proviziji. Ponudbe pod »Dne zaslužek« na upravo 1. eta. 337

Močen ključavničarski vajenec se sprejme. Ivan Kva. Maribor, Aleksandrova c. 32 359-8

Klavir cene na prodaj. Tržaška cesta 1, Pohrežje. 353-

Najem stanevanj, prostih stanovanj lokalov, posreduje stanovanjska borza »Marstan«. 253

Fotografska kamera, dobro ohranjena, 10x12, se po ceni prodaja. Vprašati: Wildenreinsjeva ul. 8/III. Borko. *

Kino

»GRAJSKI KINO«

predvaja od ponedeljka do četrtega kra sen film »Jelanda ali snubitev Habsburžanov«. V filmu nastopajo v glavnih ulogah Lyn Harding, Marion Davies in Ralph Graves, ki z umetniško dovršenostjo podajajo vojvodo Karla, smelega burgundskega princezinjo Marijo hugundsko in Maksimilijana habsburškega. Film je velike poučne vrednosti in je vsestransko skrbno izdelan.

Filmska senzacija

»Moč in lepota v Apolu-kino«.

Danes se začne predvajati v Apolu kino že dolgo pričakovani kulturni ve lefilm »Moč in lepota«, ki ima za sabo že lepo pot po svetu, daši je bil izdelan šele nedavno; na tej poti pa nudi toliko uspeha, kakor le redkokateri film te vrste. Z njim je nemška filmska industrija pokazala svoje visoke kulturno-filmske zmoglosti, kar je prav tako kot Eckhartov polet s Zepellinom propagand za nemško svetovno moč; vendar pa je v tem filmu toliko občečloveškega in splošno koristnega, da ga lahko smatramo za pravi filmski dogodek. Ne bi smelo biti človeka, ki si ne bi ogledal »Moč in lepota«; če bo dobil le eno trajno vzpodbudo k utrditvi svojega telesa, bo izdelek stotero poplačan.

Živimo v dobi, ko dobiva kultura telesa zopet tisto mesto, ki ga je imela v antičnih časih. Toda — pri Grkih in Rimljanih je obsegala v prvi vrsti imovite ljudi v časih sodobne demokracije in neprimerno bolj razmnoženega človeštva pa zajema vedno širše mase. Telesna, ritmični plesi in sport vseh vrst osvajaajo modernega človeka in ga približujejo idealu stare antike: lepa in zdrava duša v lepem in zdravem telesu!

V časih dobrih aktih nam prikazuje ta velefim, kaj je storil antični človek in kaj počneja moderni človek, da utrdi in razvije svoje telo, mu da lepoto, strajnost in zdravje ter izrazi vse njegove moči. Vidimo razne vrste higijenske telovadbe: vsak človek — najsi bo ženska ali moški — dobi nazorna z lepi mi človeškimi telesi podana navodila, kaj naj stori, da se utrdi in postane zdrav, lep in močan. Začetki je treba že pri dojenčkih in gojiti potem vse življenje do smrtne postelje. Preziranje telesa naša doba ne pozna; da celo preveč se obrača nazven. Ali življenjski boj to zahteva zakai v življenjski tekmi vzdrževati polnopravni posamezniki.

Za higijensko telovadbo sledi ritmična gimnastika. Gledalci spoznajo najmodernejšo ameriško nemško švedsko in druge metode in le obžalujejo da še ni slovenskega šolskega sistema. Nato sledi moderni plesi, pa ne shimmy ali jazz-band, marveč hallet, nastopani po slovitih plesalcih in plesalcih, ki nam kažejo lenoto in harmonično gibe človeškega telesa.

5. in 6. čin sta posvečena športu 6. čin pa solnce zraku in vodi. Higijsko dragocepe slike kakršnih ne vidite zle na drugod. O tem ne prinašamo na drugem mestu delišo strokovno razpravo, šile šitalom priporočamo najlonleie, da si ogledate ta film in zlasti še 6. akt.

Skratke: film »Moč in lepota« je ključavničarski doodek. Slike so sveda tale, da po nepotrebnem ne skrivajo le note teles ampa: jo nikažejo v vsej naravi. Vzle temu pa tudi moralistom ni tuha biti v slabih kači končni efekt filma je hlazodeien močnen in zdrav.

Kino Apolo je storil s tem filmom veliki uspeh: higijenski omiki v Mariboru. Pohvalno je omeniti pomnila ki jih je izdalo v posebni tiakovini vodstvo »Apolo kina« in ki predstavljajo nekako prvi kinočasopis v Mariboru.

ARGUS

ARGUS

»na najboljši domači informacijski zavod«
ma v vseh mestih zanesljivo povzornike
daje informacije o vsem, posebno pa o
imovnem stanju denarnih zavodov, trgova-
sko-industrijskih podjetij in privatnih oseb
vse informacije so zbrane, izbrane in brzo
se nahaja v Vuku Karadžića ul. 11, Beograd
ov telefon je 6-25, a brezplačni anal. Argu

KAVARNA EVROPA

Dnevno gostuje kabaretno.
Madame de Jorffu, 4 gos.
2 gospoda. Začetek ob 22

Podpirajte slovenske